

Nr 10.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321); given Stockholms slott den 19 december 1952.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321).

GUSTAF ADOLF.

Gunnar Hedlund.

Sammanfattning.

I propositionen föreslås att behörighet att utfärda intyg för intagande på sinnessjukhus skall tillkomma vissa kategorier läkare, som nu icke har sådan behörighet, nämligen sådana läkare som, utan att vara legitimerade, innehar befattning såsom provinsialläkare e. d. eller av Kungl. Maj:t förordnats att uppehålla läkarbefattning, i sistnämnda fallet dock endast efter särskilt bemyndigande av medicinalstyrelsen.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen
den 19 september 1929 (nr 321).

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

10 §.

10 §.

1. Då ansökan — — — — — sinnestillstånd (*levnadsberättelse*).

Vårdattest må utfärdas allenast av legitimerad läkare eller, efter medicinalstyrelsens särskilda bemyndigande, av annan, som av *styrelsen* förordnats att uppehålla läkarbefattning. Vårdattest må ej meddelas av läkare vid det sinnessjukhus, varest intagning begäres; dock må läkare vid sinnessjukhus, som drives av landsting eller kommun, utfärda vårdattest, då fråga är om förflyttning till sjukhuset av någon, som vårdas å fattigvårdsanstalt, där läkaren omhänderhar sjukvård, samt annan läkare ej utan olägenhet eller omgång kan anlitas. Vårdattest må ej godkännas, därest den meddelats av någon, som veterligen till den sjuke står i den skyldskap eller i det svågerlag, som enligt lag utgör jäv mot domare.

Vårdattest må utfärdas allenast av legitimerad läkare eller *av den, som utan att vara legitimerad läkare innehar befattning såsom provinsialläkare, extra provinsialläkare, stadsläkare, stadsdistriktsläkare, köpingsläkare eller municipalläkare, eller ock*, efter medicinalstyrelsens särskilda bemyndigande, av annan, som av *Konungen eller medicinalstyrelsen* förordnats att uppehålla läkarbefattning. Vårdattest må ej meddelas av läkare vid det sinnessjukhus, varest intagning begäres; dock må läkare vid sinnessjukhus, som drives av landsting eller kommun, utfärda vårdattest, då fråga är om förflyttning till sjukhuset av någon, som vårdas å fattigvårdsanstalt, där läkaren omhänderhar sjukvård, samt annan läkare ej utan olägenhet eller omgång kan anlitas. Vårdattest må ej godkännas, därest den meddelats av någon, som veterligen till den sjuke står i den skyldskap eller i det svågerlag, som enligt lag utgör jäv mot domare.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1945: 467.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland i stats-
rådet å Stockholms slott den 23 oktober 1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, fråga om *behörighet i vissa fall för icke legitimerade läkare att utfärda vårdattest för intagning på sinnessjukhus m. m.* samt anför.

Inledning.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 december 1951 har medicinalstyrelsen föreslagit en rad åtgärder i syfte att i möjligaste mån med legitimerade läkare likställa dem, som av Kungl. Maj:t erhållit särskild tillåtelse att utan inskränkning utöva läkarkonsten här i landet. Över skrivelsen har efter remiss yttranden avgivits av kanslern för rikets universitet, som bifogat utlåtanden från de medicinska fakulteterna, lärarkollegiet vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet och organisationskommittén för medicinska högskolan i Göteborg, samt av statens utlänningskommission, kvacksalveriutredningen, Sveriges läkarförbund samt styrelserna för Svenska landstingsförbundet och Svenska stadsförbundet.

Samtliga remissorgan uttalade sig principiellt för åtgärder i föreslagen riktning. Från flera håll framhölls emellertid, att sådana åtgärder i allmänhet ej bör genomföras med mindre det tillses att läkare, som har särskild tillåtelse att utöva läkarkonsten här, har tillräckliga kvalifikationer. En särskild förnyad prövning av de läkare, som redan har sådan tillåtelse, borde göras och de, som framdeles söker tillstånd, borde underkastas sträng granskning innan de förklarades behöriga.

Under ärendets behandling i inrikesdepartementet fann jag de erinringar, som sålunda anförts, icke vara av den art att de i och för sig borde hindra att medicinalstyrelsens förslag genomfördes. På min föredragning har Kungl. Maj:t i anslutning därtill den 30 juni 1952 utfärdat två kungörelser i detta syfte, den ena (nr 536) om behörighet i vissa fall för läkare, som icke vunnit legitimation, att fullgöra å legitimerad läkare ankommande uppgifter, samt den andra (nr 537) om ändrad lydelse av § 56 mom. 2 och § 57 mom. 1 och

2 allmänna läkarinstruktionen den 19 december 1930 (nr 442). I 1 § förstnämnda kungörelse stadgas, att innehavare av läkartjänst, som tillsättes av Kungl. Maj:t eller medicinalstyrelsen eller som eljest är förenad med rätt till tjänstårsberäkning, skall, om han icke är legitimerad läkare, vara likställd med sådan läkare, dock icke såvitt angår uppgift, för vilken i lag kräves legitimation såsom läkare. I 2 § föreskrives att den, som jämlikt 1 § 4) lagen den 21 september 1915 om behörighet att utöva läkarkonsten har särskild, till omfattning och tid icke begränsad tillåtelse att inom riket utöva läkarkonsten, skall, även om han icke innehar sådan tjänst som avses i 1 §, vid tillämpning av 16 uppräknade, i administrativ ordning utfärdade författningar vara likställd med legitimerad läkare.

I medicinalstyrelsens skrivelse föreslogs emellertid därjämte vissa lagändringar i angivet syfte. Bl. a. ansåg medicinalstyrelsen att sinnessjuklagens bestämmelser om behörighet att utfärda vårdattest och liknande intyg för intagande på sinnessjukhus behövde ändras. Enligt min mening är det önskvärt att i varje fall tjänsteläkarna äger behörighet att utfärda sådana handlingar, även om de ej är legitimerade läkare. Jag anhåller nu att få upptaga detta spörsmål till närmare behandling.

Nuvarande läge.

Behörighet att utöva läkarkonsten tillkommer enligt 1 § i lagen därom den 21 september 1915 — förutom vissa kategorier som nu ej är av intresse — dels legitimerad läkare (1 mom.) och dels den, som av Konungen erhållit särskild tillåtelse att inom riket utöva läkarkonsten, i den omfattning och under den tid tillåtelsen avser (4 mom.). Legitimation såsom läkare kan meddelas endast svensk medborgare, som inom riket avlagt medicine licentiatexamen; ansökan därom får avslås endast då sådana omständigheter föreligger att legitimation skulle kunnat återkallas, om vederbörande varit legitimerad läkare. Särskild tillåtelse att inom riket utöva läkarkonsten gives efter prövning av vederbörandes kvalifikationer och i praktiken endast till personer med läkarexamen i Sverige eller utomlands. Enligt medicinalstyrelsen har de läkare, som fått sådan tillåtelse, med enstaka undantag genomgått det provnings- och efterutbildningsförfarande, som anordnats i syfte att bereda vissa utländska läkare möjlighet att utöva läkarkonsten i riket. Detta innebär att varje aspirant först tjänstgjort på prov ett år vid svenska sjukhus under minst två ansvariga läkare, vilka efter provtjänstgöringens slut avgivit intyg om hans personliga kvalifikationer och allmänna lämplighet för vinnande av svensk läkarbehörighet. Nästa led i provningsförfarandet har varit förhör inför akademiska lärare för att utröna hans kunskaper och praktiska färdigheter. I samband därmed har teoretiska och praktiska prov avlagts. Han har också med godkänt resultat genomgått en kurs i svensk statsmedicin. Det har vidare

prövats att han hjälpligt kan behandla svenska språket i tal och skrift. Trots de vidtagna åtgärderna är enligt medicinalstyrelsen nu ifrågavarande läkares utbildning föga enhetlig.

I regel meddelas behörighet att utöva läkarkonsten enligt 1 § 4 mom. 1915 års lag utan inskränkning till omfattning och tid. Detta innebär likväl icke i och för sig, att läkaren i alla avseenden äger samma behörighet som om han vore legitimerad. I skilda författningar föreskrives nämligen, att för vissa läkarförrättningar eller för utfärdande av vissa läkarintyg eller för behörighet till vissa läkarbefattningar kräves att vara legitimerad läkare. Genom nyssnämnda kungörelser den 30 juni 1952 (SFS 536 och 537) har emellertid sådan icke legitimerad läkare förklarats likställd med legitimerad läkare i åtskilliga av dessa hänseenden. Därigenom har givetvis icke sådana inskränkningar i behörigheten, som stadgas i lag, kunnat upphävas.

Här är i första hand sinnessjuklagens bestämmelser om behörighet att utfärda vårdattest m. m. av intresse. Då ansökan om sinnessjuks intagande å sinnessjukhus för vård göres av annan än den sjuke själv, skall enligt 10 § 1 mom. nämnda lag vid ansökningen fogas bl. a. ett av läkare utfärdat utlåtande, grundat på personlig undersökning verkställd högst en månad före den dag, då ansökningen göres, samt innefattande förklaring att den sjuke är i behov av vård å sinnessjukhus (*vårdattest*). Vårdattest får enligt samma lagrum utfärdas endast av legitimerad läkare eller, efter medicinalstyrelsens särskilda bemyndigande, av annan som av styrelsen förordnats att uppehålla läkarbefattning. I 11 § 2 och 3 mom. sinnessjuklagen stadgas, att intagande på sinnessjukhus får ske utan vårdattest om framställningen åtföljes av *särskilt läkarintyg* och göres av polismyndighet beträffande den som på grund av sinnessjukdom är farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv samt av vederbörande befälhavare beträffande den som tjänstgör vid mobiliserad del av krigsmakten och är sinnessjuk. Angående behörighet att utfärda sådana läkarintyg gäller vad som i 10 § 1 mom. finnes stadgat om vårdattest, dock att militärläkare i sistnämnda fallet är behörig ändå att han icke är legitimerad läkare. Vid krig eller krigsfara kan Konungen enligt 11 § 5 mom. sinnessjuklagen förordna om tillämpning av ett enklare förfarande.

Slutligen innehåller sinnessjuklagen vissa bestämmelser om *observationsattest*. Finnes av någons uppträdande uppenbarligen framgå, att han är farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv, och är anledning till antagande att han är sinnessjuk, äger polismyndighet enligt 28 § 1 mom. föranstalta om hans intagande för observation å sinnessjukhus. Ansökan därom skall jämlikt 29 § 1 mom. göras skriftligen hos sjukvårdsläkaren med bifogande av bl. a. observationsattest. Härmed förstås ett av läkare utfärdat utlåtande, grundat på personlig undersökning, som verkställts högst en månad före den dag, då ansökningen göres, samt innefattande

försäkran, att anledning finnes till antagande att den undersökte är sinnessjuk. I stället för observationsattest må vårdattest eller särskilt läkarintyg som nyss sagts bifogas ansökningen. I samma lagrum föreskrives, att vad i 10 § 1 mom. finnes stadgat om behörighet att utfärda vårdattest gäller jämväl i avseende på observationsattest. Sådant intagande för observation kan enligt 32 § ske även på initiativ av militär befälhavare. I sådant fall gäller om observationsattest att den utan särskilt bemyndigande får meddelas av militärläkare, även om denne ej är legitimerad.

En utvidgning av dessa särskilda behörighetsregler i sinnessjuklagen lär främst komma att beröra dem, som av Kungl. Maj:t förlänats särskild tillåtelse att utan inskränkning utöva läkarkonsten. Enligt vad jag inhämtat fanns det den 15 augusti 1952 här i landet omkring 235 personer med sådan behörighet. Av dem hade 41 svensk läkarexamen och utländskt medborgarskap, 40 utländsk läkarexamen och svenskt medborgarskap samt de övriga utländsk läkarexamen och utländskt medborgarskap. Det kan vidare nämnas, att därjämte ett litet fåtal hade inskränkt behörighet samt att det därutöver fanns några hundratal utländska läkare som grundar sin behörighet uteslutande på förordnanden att uppehålla läkartjänster. Denna grupp utgöres till en del av läkare, som söker förvärva stadigvarande läkarbehörighet här.

Medicinalstyrelsens förslag.

Medicinalstyrelsen framhåller inledningsvis i sin skrivelse, att tillskottet av utländska läkare i landet varit och är av största betydelse för vår hälso- och sjukvård. Då de utländska läkarna som regel uppehåller läkartjänster, skulle utan dem ett stort antal tjänster få stå obesatta med de svårigheter, som detta måste medföra. Vi är sålunda delvis beroende av medverkan från utländska läkares sida. Det är med hänsyn härtill enligt styrelsens mening angeläget, att gällande författningsbestämmelser icke onödigtvis lägger hinder i vägen för att dessa läkare utnyttjas rationellt. Styrelsen påpekar, att de föreskrifter, som begränsar en icke legitimerad läkares möjligheter att utöva sitt yrke och att vinna anställning i allmän tjänst, som regel tillkommit vid en tidpunkt, då utländska läkare icke annat än i enstaka undantagsfall förekom i Sverige, och torde primärt ha tagit sikte på att uppdraga en gräns mellan den färdigutbildade läkaren och en medicine kandidat, som tillfälligt bestrider läkarvikariat. Då förhållandena nu är helt andra, anser medicinalstyrelsen, att en översyn av dessa bestämmelser är påkallad.

Medicinalstyrelsen har i anslutning därtill granskat författningsbestämmelser, där läkarförrättningar, utfärdande av läkarintyg och behörighet till läkarbefattningar o. d. behandlas. Åtskilliga bestämmelser, där det kräves läkarlegitimation, har därvid uppmärksamrats, däribland nu ifråga-

varande lagrum i sinnessjuklagen. I denna del anför styrelsen, att det synes svårt att föreslå en generell ändring. Styrelsen, som i detta sammanhang såsom utländsk läkare betecknar den som fått oinskränkt tillåtelse att utöva läkarkonsten, fortsätter.

Säkerhet föreligger icke för att alla utländska läkare ha tillräcklig psykiatrisk utbildning och förtrogenhet med svenska förhållanden. Emellertid bör beaktas, att medicinalstyrelsen i skrivelsen också föreslår, att utländska läkare under vissa betingelser skola kunna erhålla befattningar såsom ordinarie tjänsteläkare och sjukhusläkare. På en ordinarie tjänsteläkare i öppen vård måste kunna ställas det kravet, att han kan utfärda nu avsedda intyg. De, som icke kunna betros med denna rätt, böra ej heller anses kompetenta till dessa befattningar. Enligt sinnessjuklagen må ifrågasvarande intyg utfärdas »allenast av legitimerad läkare eller, efter medicinalstyrelsens särskilda bemyndigande, av annan, som av styrelsen förordnats att uppehålla läkarbefattning». Även om stadgandet möjligen icke bör anses utgöra hinder för medicinalstyrelsen att lämna även innehavare av ordinarie läkartjänst, tillsatt av Kungl. Maj:t, bemyndigande att utfärda vårdattest, bör stadgandet dock ändras.

I detta sammanhang uttalar sig medicinalstyrelsen för att behörighet att utfärda de intyg, som det här gäller, bör tillkomma legitimerad läkare eller innehavare av tjänst såsom provinsial-, extra provinsial-, stads-, stadsdistrikts-, köpings- eller municipalläkare eller, efter medicinalstyrelsens särskilda bemyndigande, annan, som av styrelsen förordnats att uppehålla läkarbefattning.

Remissyttranden.

De i ärendet hörda myndigheterna och organisationerna är i allmänhet positivt inställda till tanken att de utländska läkarna så långt möjligt likställs med legitimerade läkare. Endast *organisationskommittén för medicinska högskolan i Göteborg* uttalar starka betänkligheter mot en sådan ordning men accepterar den likväl av hänsyn till att en stor del av dessa läkare är flyktingar. Av andra remissorgan ansluter sig *medicinska fakulteten i Lund* samt *styrelsen för Svenska landstingsförbundet* och *Svenska stadsförbundet* väsentligen till medicinalstyrelsen, under det att de övriga icke anser lämpligt att nu gå så långt som medicinalstyrelsen föreslagit. *Läkarförbundet* framhåller, att två faktorer är av avgörande betydelse vid bedömandet av frågan om utländska läkares likställighet med legitimerade läkare, nämligen dels den medicinska kompetensen och dels deras kännedom om svenska förhållanden och kunskaper i svenska språket. De medborgarrättsliga aspekterna måste också beaktas. Försättningsvis yttrar förbundet.

Vad den medicinska kompetensen beträffar vill läkarförbundet först framhålla, att de utländska läkare, som avlagt svensk medicine licentiatexamen, så småningom kunna beräknas bli svenska medborgare och där efter legitimerade läkare, varför denna grupp i förevarande sammanhang

icke utgör något problem. Vad angår de utländska läkare, som ej avlagt medicine licentiatexamen utan endast genomgått visst begränsat provnings- och efterutbildningsförfarande, framhåller medicinalstyrelsen själv, att deras utbildning är föga enhetlig och understryker särskilt, att säkerhet icke föreligger för att alla utländska läkare ha tillräcklig psykiatrisk utbildning. Enligt vad läkarförbundet har sig bekant, har provningen och efterutbildningen av de utländska läkarna i många fall tillgått på ett summariskt och lättvindigt sätt. — — — Ej ens när det gäller den rent medicinska kompetensen kan således ifrågavarande utländska läkare anses jämförbara med en svensk medicine licentiat. Detta faktum måste givetvis tillmätas stor vikt vid bedömandet av vilka förrättningar en behörig utländsk läkare kan tillåtas utföra och vilka tjänster han bör kunna erhålla. Därest i enlighet med medicinalstyrelsens förslag gränsen mellan legitimerad läkare och behörig läkare i stor utsträckning skall upphävas, är det med hänsyn till sjukvårdens intressen ett oavvisligt krav, att samtliga ifrågakommande utländska läkare, även de som redan erhållit generell behörighet, få genomgå en verklig provning för utrönande av huruvida deras medicinska kompetens kan anses fullt likställd med en svenska medicine licentiats.

Karolinska institutets lärarkollegium förklarar, att utländsk läkare icke bör erhålla behörighet här i landet, förrän han genom en verkligt effektiv provning visat sig äga kunskaper motsvarande svensk medicine licentiatexamen, att utländsk läkare, som redan äger generell behörighet och som medicinalstyrelsen önskar förklara likställd med legitimerad läkare, bör underkastas särskild provning, att frågan om formen för de utländska läkarnas provning bör utredas snabbt och allsidigt under överinseende av kanslern för rikets universitet samt att inga ändringar i medicinförfattningarna i fråga om kraven på behörighet eller legitimation bör vidtagas, förrän resultatet av kvacksalveriutredningens arbete föreligger, utom sådana som är självklara och av praktiska skäl ej gärna kan uppskjutas. *Universitetskanslern* åberopar lärarkollegiets yttrande. *Kvacksalveriutredningen* anser en allsidig undersökning av frågan om utländska läkares befogenheter erforderlig, innan slutlig ståndpunkt toges till de av medicinalstyrelsen behandlade spörsmålen, om än vissa ändringar redan nu bör kunna göras.

Medicinalstyrelsens förslag till ändring i sinnessjuklagen har föranlett några remissorgan till särskilda yttranden. *Medicinska fakulteten i Lund*, som ansluter sig till styrelsen, understryker särskilt behovet av provning från fall till fall av frågan om en utländsk läkare i ifrågavarande hänseende skall likställas med legitimerad läkare. *Styrelsen för Svenska stadsförbundet* tillstyrker livligt bifall till förslaget under framhållande av att ingen utan speciell provning får särskild tillåtelse att utöva läkarkonsten i landet. *Organisationskommittén för medicinska högskolan i Göteborg* liksom *styrelsen för Svenska landstingsförbundet* har icke funnit anledning till erinran mot vad medicinalstyrelsen föreslagit i fråga om behörighet att utföra

vissa läkarförrättningar och utfärda vissa läkarintyg, till vilken grupp förslag den ifrågasatta ändringen i sinnessjuklagen hör.

I motsats härtill anser *läkarförbundet* det vara synnerligen olämpligt att utfärdande av vårdattester och åtskilliga andra psykiatriska intyg anförtros annan än legitimerad läkare. *Kvacksalverintredningen* har bland de författningsändringar, som redan nu skulle kunna göras, icke upptagit ändring i sinnessjuklagen.

Statens utlänningskommission har ur de synpunkter kommissionen företräder intet att erinra mot medicinalstyrelsens förslag.

Departementschefen.

För intagning på sinnessjukhus fordras i vissa fall vårdattest, som är ett efter personlig undersökning utfärdat intyg om att vederbörande är i behov av vård på sådant sjukhus. Vårdattest får enligt 10 § 1 mom. sinnessjuklagen utfärdas endast av legitimerad läkare eller, efter medicinalstyrelsens särskilda bemyndigande, annan som av styrelsen förordnats att uppehålla läkarbefattning. Genom hänvisningar i 11 § 2, 3 och 5 mom. och 29 § 1 mom. sinnessjuklagen gäller samma behörighetskrav för utfärdande av andra läkarutlåtanden som i vissa fall skall bifogas ansökan om intagande på sinnessjukhus. Militär läkare är dock i speciella fall behörig utan bemyndigande, även om han icke är legitimerad läkare.

En läkare, som icke vunnit legitimation, är alltså endast i undantagsfall berättigad utfärda läkarutlåtanden av dessa slag. Då sinnessjuklagen kom till, torde så gott som samtliga icke legitimerade läkare ha utgjorts av personer, som hade tillfälliga förordnanden på läkartjänster. I de fall, då dessa vikarier kunde behöva utfärda vårdattest o. d., synes det — bortsett från militärläkarna — ha rört sig om sådana läkare som förordnats av medicinalstyrelsen. De kunde alltså få sådant bemyndigande som nyss sagts.

Nu mera har förhållandena ändrats. Bland dem, som äger behörighet såsom läkare, finnes nu ett ganska stort antal, som av Kungl. Maj:t jämlikt 1 § 4) lagen den 21 september 1915 om behörighet att utöva läarkonsten erhållit särskild tillåtelse att här utöva läarkonsten. Det rör sig här huvudsakligen om flyktingar samt uteslutande om examinerade läkare, vilka på grund av att de icke avlagt svensk medicine licentiatexamen eller saknar svenskt medborgarskap icke kan bli legitimerade läkare. Med få undantag är tillåtelsen icke inskränkt till omfattning eller tid. Kompetensen har noggrant prövats från fall till fall. Tillfredsställande kunskaper i svenska språket har alltid varit en förutsättning för tillstånd. I den mån dessa läkare icke varit medicine licentiat har de vidare, innan de fått tillstånd att utöva läarkonsten, i allmänhet undergått särskild efterutbildning och prövning, som syftat till att få vissa garantier för vederbörandes teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter såsom läkare.

Här avsedda läkare är på ett helt annat sätt än övriga utländska läkare inlemmade i samhället. Ett fyrtiotal av dem har avlagt medicine licentiat-examen här i landet men kan såsom utländska medborgare icke få legitimation såsom läkare. Många bedriver enskild praktik, men de flesta tjänstgör vid sjukvårdsinrättningar av olika slag eller såsom vikarier för tjänsteläkare i öppen vård. Efter dispens finnes möjlighet för dem, som är svenska medborgare, att bliva ordinarie tjänsteläkare. Medlemskap i läkarförbundet står öppet för dem.

Man har då frågat sig om icke dessa läkare, som av Kungl. Maj:t fått generell behörighet att utöva läkarkonsten, i fråga om utfärdande av vårdattest och andra liknande avseenden bör vara likställda med legitimerade läkare. Icke endast i sinnessjuklagen utan även i flera i administrativ ordning utfärdade författningar uppställas nämligen som behörighetsvillkor för utfärdande av intyg och attester att vederbörande är legitimerad läkare. På förslag av medicinalstyrelsen har därför genom kungörelser den 30 juni 1952 dessa läkare i vissa fall förklarats likställda med legitimerade läkare. Detta gäller emellertid icke uppgifter, för vilka i lag kräves legitimation såsom läkare. Frågan om behörighet att utfärda vårdattest och därmed likställda intyg enligt sinnessjuklagen står alltså fortfarande öppen. För flertalet berörda läkare — de som tjänstgör vid sjukvårdsinrättningar — torde saken bliva aktuell endast i sällsynta undantagsfall. En privatpraktiserande läkare kan givetvis någon gång i sin praktik få anledning taga ställning till fråga om vårdattest bör utfärdas. Men det är framförallt tjänsteläkarna som tages i anspråk för dessa uppgifter. Såsom jag nyss antydde är det tänkbart att även icke legitimerade läkare numera kan komma att utnämnas till tjänsteläkarbefattningar. I ett sådant fall måste läkaren vara behörig att utfärda vårdattester och liknande utlåtanden. Medicinalstyrelsen har förmenat att tjänsteläkare borde äga sådan behörighet, även om han icke vore legitimerad läkare, men att det för övriga icke legitimerade läkare skulle bero på särskilt bemyndigande, som skulle kunna givas endast den som av styrelsen förordnats att uppehålla läkarbefattning. Enligt min mening är detta ställningstagande i princip riktigt. Provinsial- och stadsläkare och läkare som är jämförliga med dem bör automatiskt äga behörighet att utfärda nu ifrågavarande attester och intyg oavsett om de är legitimerade läkare eller icke.

Det är önskvärt att även vikarier för sådana läkare äger motsvarande behörighet. Med hänsyn till att vikariernas kvalifikationer kan skifta torde det dock vara lämpligt att låta behörigheten för dem att utfärda vårdattester o. d. vara beroende av särskilt bemyndigande. Det bör tillkomma medicinalstyrelsen att besluta därom. Stadgandet synes utan olägenhet kunna få en så vid utformning att styrelsen vid behov äger bemyndiga envar, som av Kungl. Maj:t eller styrelsen förordnats uppehålla läkarbefattning, att utfärda intyg av ifrågavarande slag. Detta skulle då avse även läkare knutna

till sjukvårdsinrättningar. Däremot anser jag icke erforderligt eller tillräddigt att en privatpraktiserande icke legitimerad läkare bemyndigas utfärda dessa intyg.

För att genomföra den sålunda tänkta nya ordningen torde lämpligen 10 § 1 mom. sinnessjuklagen böra ändras så att behörighet att utfärda vårdattest tillkommer, förutom legitimerad läkare, den som utan att vara legitimerad läkare antingen innehar befattning såsom provinsialläkare, extra provinsialläkare, stadsläkare, stadsdistriktsläkare, köpingsläkare eller municipalläkare eller ock av Konungen eller medicinalstyrelsen förordnats att uppehålla läkarbefattning, i sistnämnda fallet dock endast efter särskilt bemyndigande av medicinalstyrelsen. Genom hänvisningarna i 11 § 2, 3 och 5 mom. samt 29 § 1 mom. skulle samma behörighetsregel komma att gälla jämväl för utfärdande av särskilt läkarintyg och observationsattest. Ändringen synes lämpligen böra träda i kraft utan dröjsmål.

I enlighet med det anförda har inom inrikesdepartementet upprättats förslag till lag om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen.

Departementschefens hemställan.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över det inom inrikesdepartementet upprättade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321)*, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Arne Beskow.

---

¹ Denna bilaga, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 3 november 1952.

Närvarande:

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet den 28 oktober 1952 tillhandakommet utdrag av protokoll över inrikesärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 23 oktober 1952, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av e. o. hovrättsassessorn Liss-Eric Björkman.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Olle Lundberg.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 de-
cember 1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, lagrådets den 3 november 1952 avgivna utlåtande över det den 23 oktober 1952 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321)* samt hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Eivor Hermansson.